

DiverseMind

ZABURZENIA PRZETWARZANIA SENSORYCZNEGO (SPD)

DiverseMind

CZYM SĄ ZABURZENIA PRZETWARZANIA SENSORYCZNEGO?

Zaburzenia przetwarzania sensorycznego (SPD)

to stan neurologiczny, w którym mózg ma trudności z przetwarzaniem bodźców sensorycznych z pięciu zmysłów (wzrok, słuch, dotyk, smak i węch), a także propriocepcji (świadomość ciała) i zmysłu przedsionkowego (równowaga i ruch). Może to prowadzić do trudności w życiu codziennym, wpływając na interakcje społeczne, uczenie się i regulację emocjonalną.

DiverseMind

RODZAJE ZABURZEŃ PRZETWARZANIA SENSORYCZNEGO

- 01 Zaburzenia modulacji sensorycznej (SMD)
- 02 Zaburzenia motoryki sensorycznej (SBMD)
- 03 Zaburzenia różnicowania sensorycznego (SDD)

ZABURZENIA MODULACJI SENSORYCZNEJ (SMD) TO TRUDNOŚCI W REGULOWANIU REAKCJI NA BODŹCE SENSORYCZNE

▶ **Nadreaktywność sensoryczna (nadwrażliwość)**

- Przytłoczony głośnymi dźwiękami, jasnymi światłami lub pewnymi fakturami
- Unikaj brudzących czynności, takich jak malowanie palcami
- Silne reakcje na metki na ubraniach lub niektóre rodzaje żywności

▶ **Hiporeaktywność sensoryczna (brak wrażliwości)**

- Nie zauważa bólu, zmian temperatury ani nie reaguje na własne imię
- Może nie reagować na głośne dźwięki lub silne zapachy
- Może sprawiać wrażenie niezmotywowanego lub ospałego

▶ **Trudne zachowania sensoryczne**

- Ciągłe poruszanie się, skakanie lub kręcenie się
- Lubi mocne smaki, jasne światło lub głęboki nacisk
- Często dotyka przedmiotów lub osób

ZABURZENIA MOTORYKI SENSORYCZNEJ (SBMD) TO TRUDNOŚCI W ZAKRESIE MOTORYKI CIAŁA I OGÓLNEJ KOORDYNACJI RUCHOWO-ZMYSŁOWEJ

Dyspraksja (problemy z planowaniem ruchu)

- Problemy z motoryką małą (pisanie, zapinanie guzików)
- Niezdarność, częste uderzanie w przedmioty
- Trudności w nauce nowych ruchów

Zaburzenia postawy ciała

- Słabe napięcie mięśniowe, obniżona zdolność utrzymywania równowagi ciała
- Męczliwość, preferowanie pozycji siedzącej niż stojącej
- Unikanie aktywności na placu zabaw lub innych aktywności sportowych

DiverseMind

ZABURZENIA RÓŻNICOWANIA SENSORYCZNEGO (SDD) TO TRUDNOŚCI W ROZRÓŻNIANIU BODŹCÓW SENSORYCZNYCH

- Problemy z identyfikacją obiektów wyłącznie za pomocą dotyku (bez patrzenia)
- Trudności z różnicowaniem dźwięków (np. mieszanie podobnych słów)
- Problemy z oceną odległości i głębokości (prowadzące do częstego potykania się lub uderzania o przedmioty)

DiverseMind

TYPOWE OBJAWY IDENTYFIKUJĄCE DZIECI Z SPD

▶ **Nadreaktywność (nadwrażliwość)**

- Przytłoczenie i irytacja głośnymi dźwiękami, jasnym światłem lub silnymi zapachami
- Unikanie dotyku lub niektórych faktur (np. jedzenia, ubrań)
- Podatność na rozproszenie się poprzez hałas w tle, który inni ignorują
- Unikanie zatłoczonych i chaotycznych środowisk

▶ **Hiporeaktywność (hipowrażliwość)**

- Poszukiwanie intensywnych doznań sensorycznych (np. wirowania, skakania, uderzania w przedmioty)
- Brak odczuwania bólu, zmian temperatury czy granic przestrzeni osobistej
- Pozory braku motywacji i powolne tempo reagowania na bodźce

▶ **Trudne zachowania sensoryczne**

- Ciągłe poruszanie się, wiercenie się lub dotykanie przedmiotów
- Preferowanie szybkich, nawet agresywnych zabaw i mocnego przytulania
- Gryzienie czy ssanie przedmiotów (ubrań, ołówków, tasiemek, nitek, itp.)

TYPOWE OBJAWY IDENTYFIKUJĄCE DZIECI Z SPD

► Problemy z koordynacją ruchową

- Problemy z precyzją ruchów (np. pisanie odręczne, zapinanie guzików)
- Trudności z równowagą i koordynacją
- Unikanie zajęć na placu zabaw i uprawiania sportu

► Wyzwania emocjonalne i behawioralne

- Podatność na frustracje i częste doświadczanie trudności o podłożu psychicznym i emocjonalnym
- Trudności w reagowaniu na nieoczekiwane zmiany
- Trudności w interakcjach społecznych ze względu na wrażliwość sensoryczną

DiverseMind

STRATEGIE TWORZENIA ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

1

Dostosowanie środowiska szkolnego

- **Zredukuj przeciążenie sensoryczne:** Ogranicz hałas w tle, używaj łagodnego oświetlenia i ogranicz silne zapachy.
- **Zapewnij przyjazne sensorycznie miejsca siedzące:** Zapewnij dzieciom wygodne siedziska z funkcją poruszania się, gadżety sensoryczne lub obciążone podkładki na kolana.
- **Stwórz strefy ciszy:** Wyznacz miejsce, w którym uczniowie będą mogli zrobić sobie przerwę, gdy poczują się przytłoczeni.
- **Kontroluj wygląd klasy:** Używaj neutralnych kolorów i ogranicz nadmiar dekoracji.

DiverseMind

STRATEGIE TWORZENIA ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

2

Strategie edukacyjne

- **Zapewnij naukę wielozmysłową:** Pobudzaj jednocześnie bodźce wzrokowe, słuchowe, elementy kinestetyczne i dotykowe uczniów.
- **Stosuj ustalone procedury:** Zapewnij przewidywalność, która pomaga uczniom czuć się bezpiecznie.
- **Rób przerwy w ruchu:** Pozwól na krótkie aktywności fizyczne, aby pomóc w samoregulacji.
- **Zapewnij alternatywne sposoby realizacji zadań:** Zaproponuj takie opcje, jak odpowiedzi ustne, pisanie na klawiaturze zamiast pisania odręcznego a także działania praktyczne.

STRATEGIE TWORZENIA ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

3

Strategie społeczne

- **Naucz umiejętności samoregulacji:** Zachęcaj do głębokiego oddychania, przerw sensorycznych i technik uważności.
- **Wspieraj zrozumienia między rówieśnikami:** Uświadamiaj kolegom z klasy różnice sensoryczne, aby promować empatię.
- **Szanuj przestrzeń osobistą:** Pozwól uczniom wybrać takie miejsce do siedzenia, w którym będą czuć się komfortowo.

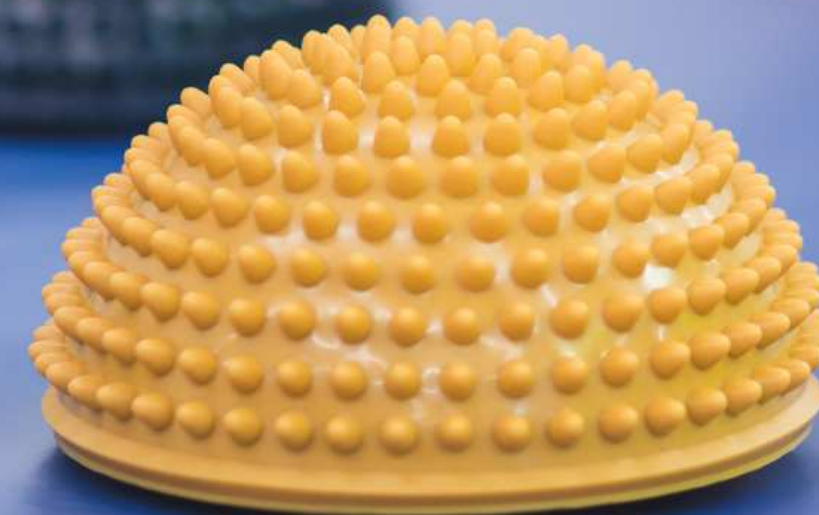
DiverseMind

STRATEGIE TWORZENIA ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

4

Współpraca ze specjalistami

- **Współpracuj z innymi:** Współpracuj z terapeutami zajęciowymi, logopedami i pedagogami specjalnymi, aby dostosować udogodnienia.
- **Regularnie komunikuj się z rodzicami,** aby zrozumieć czynniki wyzwalające trudności ucznia i skuteczne strategie działania stosowane w domu.

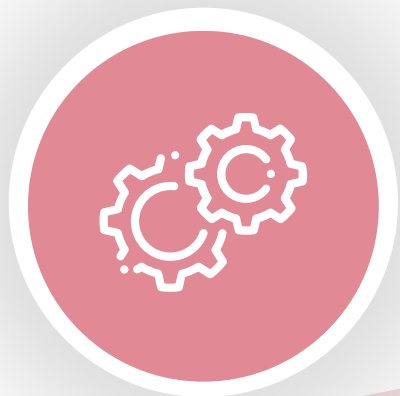
STRATEGIE TWORZENIA ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Wdrażając te strategie, nauczyciele mogą stworzyć szkołę,
w której uczniowie z SPD będą czuli się bezpiecznie,
• • • • będą wspierani i optymalnie gotowi do podejmowania nauki.

SKRYPT ĆWICZEŃ PRZYJAZNYCH SENSORYCZNIE DLA DZIECI Z SPD

Krok 1

Rozgrzewka, czyli aktywizacja supermocy sensorycznych

Rozpoznawanie mocnych stron sensorycznych ucznia oraz aktywizacja całego ciała i wszystkich zmysłów.

Krok 2

Główne działania, czyli odpowiedź na specyficzne potrzeby i mocne strony

Np. zachęcanie do eksploracji ruchu poprzez jednoczesne rozwijanie koordynacji i równowagi, wzmacnianie motoryki małej i integracji sensorycznej za pomocą pracy rąk, czy poprawa równowagi i koordynacji sensorycznej poprzez różnorodne wyzwania ruchowe.

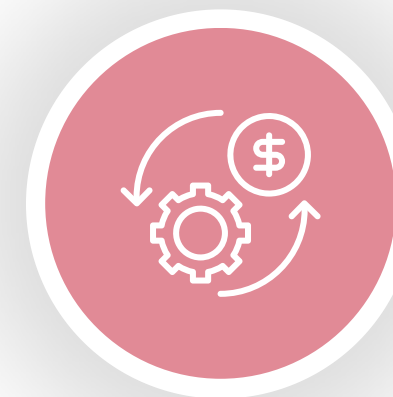
Krok 3

Odpoczynek, czyli bezpieczna przestrzeń relaksu

Nauka samoregulacji emocjonalnej i odczuwania spokoju po zajęciach ruchowych.

Krok 4

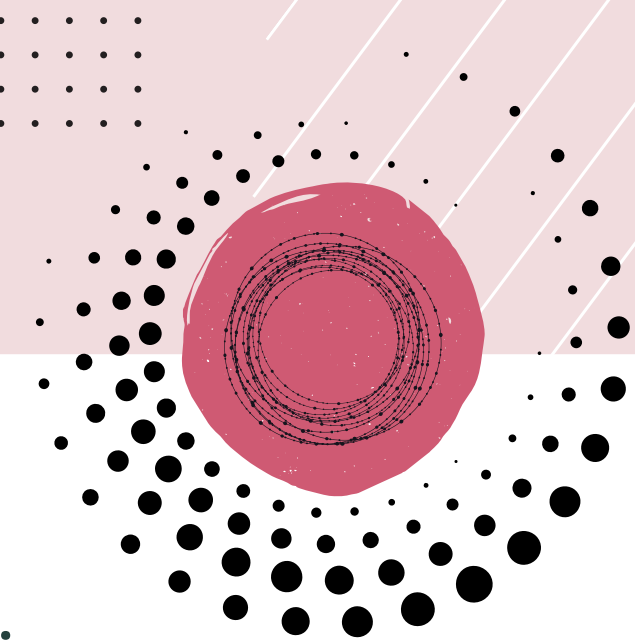

Podsumowanie, czyli wzmocnienia pozytywne

Podsumowanie wysiłków uczestników za pomocą grupowej refleksji, pochwały oraz oferowanie nagród korzystnych dla zmysłów.

PORADY I ZALECENIA DLA NAUCZYCIELI

Obserwuj reakcję dziecka na różne faktury, dźwięki, ruch i sytuacje społeczne.
- oceniaj, jak dziecko reaguje na bodźce sensoryczne podczas codziennych czynności.

Współpracuj z innymi specjalistami i rodzicami, aby opracować efektywny plan sensoryczny zawierający aktywizację ruchów, koordynację ruchowo-zmysłową oraz samoregulację.

Zredukuj hałasy płynące z otoczenia (używaj słuchawek z redukcją szumów).

Pozwól na słabsze oświetlenie lub naturalne światło zamiast jasnych świetlówek.

Zezwól na biurka do pracy na stojąco lub siedzenia umożliwiające swobodny ruch (piłka do jogi, stołek bujany).

Unikaj irytujących faktur przedmiotów i odzieży.

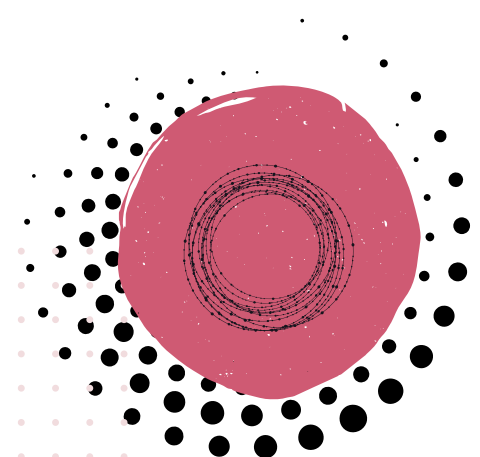
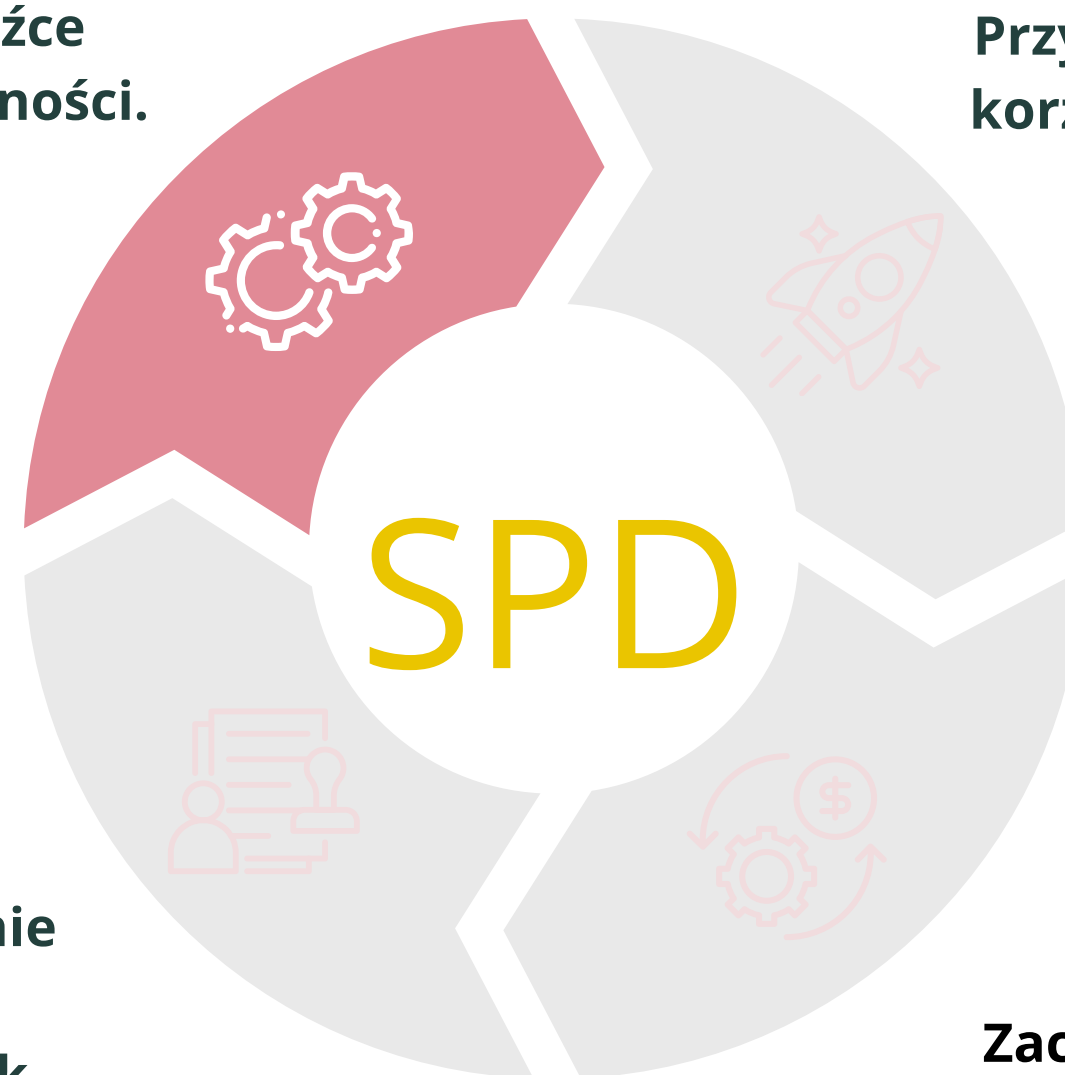
Przygotuj strategie komunikowania zmian, korzystając z wizualnych harmonogramów.

Stosuj ćwiczenia wywierające głęboki nacisk, takie jak koce obciążeniowe, mocne przytulanie lub odzież uciskowa.

Unikaj nieoczekiwanego dotyku - pozwól dziecku nawiązywać kontakt w inny sposób.

Zaoferuj przerwy sensoryczne poprzez aktywny ruch, np. skakanie, bieganie, taniec.

Zachęcaj do aktywności sensorycznej jamy ustnej, np. żucia gumy lub spożywania chrupiących zdrowych przekąsek.

DiverseMind

AUTOR:

Małgorzata Zgierun-Irlik

**Zespół Szkół i Placówek Specjalnych
Kraków, POLSKA**

**Co-funded by
the European Union**

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak poglądami i opiniami wyłącznie autora(-ów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie mogą być za nie pociągnięte do odpowiedzialności.

